

УДК 338.24

Моргачов І.В.

кандидат економічних наук,
доцент кафедри менеджменту та маркетингу,
Східноукраїнський національний університет
імені Володимира Даля

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-ІНКУБАТОРІВ В УКРАЇНІ

У роботі розглянуто проблеми і перспективи розвитку бізнес-інкубаторів в Україні, запропоновано їх поділ на класичні, гібридні та умовні. Визначено особливості кожної форми та рівень ефективності в підтримці малого бізнесу. Як основні проблеми бізнес-інкубування визначено матеріальні та організаційні перешкоди, нейтралізація яких можлива завдяки використанню гібридних форм бізнес-інкубаторів. Еволюція та пристосування відповідних форм до зміни зовнішнього середовища дали змогу уточнити визначення поняття «бізнес-інкубатор» з урахуванням зростання ролі нематеріальних ресурсів та можливості організації такого явища на базі діючих організацій.

Ключові слова: бізнес-інкубатор, бізнес-інкубація, інноваційно-інвестиційна діяльність, високотехнологічний малий бізнес, інноваційно-інвестиційний проект.

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ БИЗНЕС-ИНКУБАТОРОВ В УКРАИНЕ

Моргачев И.В.

В работе рассмотрены проблемы и перспективы развития бизнес-инкубаторов в Украине, предложено их деление на классические, гибридные и условные. Определены особенности каждой такой формы и уровень эффективности в поддержке малого бизнеса. В качестве основных проблем бизнес-инкубирования названы материальные и организационные барьеры, нейтрализация которых возможна благодаря использованию гибридной формы бизнес-инкубаторов. Эволюция и приспособление соответствующих форм до изменения внешней среды позволили уточнить определение понятия «бизнес-инкубатор» с учетом роста роли нематериальных ресурсов и возможности организации такого явления на базе действующих организаций.

Ключевые слова: бизнес-инкубатор, бизнес-инкубація, инновационно-инвестиционная деятельность, высокотехнологический малый бизнес, инновационно-инвестиционный проект.

PROBLEMS AND PROSPECTS OF DEVELOPMENT OF BUSINESS INCUBATORS IN UKRAINE

Morhachov I.

Problems and prospects for the development of business incubators in Ukraine are discussed in the article. The division of business incubators into classical, hybrid and conditional is proposed. The features of each such form and the level of efficiency in supporting small businesses are defined. The main problems of business incubation are defined by material and organizational barriers. Neutralization of these problems is possible due to the use of a hybrid form of business incubators. Evolution and adaptation of appropriate forms before the change of the external environment allowed us to clarify the definition of the concept of "business incubator", taking into account the growth of the role of intangible resources and the possibility of organizing such a phenomenon on the basis of existing organizations.

Keywords: business incubator; business incubation, innovation and investment activity, high-tech small business, innovation and investment project.

Постановка проблеми. Створення бізнес-інкубаторів переслідує мету підтримки малого венчурного бізнесу в певному регіоні, але, як правило, відповідна підтримка здійснюється за окремими інноваційними і перспективними видами бізнесу. За таких умов бізнес-інкубатори стають важливим елементом науково-технічної й інноваційної інфраструктури, що не тільки створюють додаткові робочі місця в малому бізнесі в певному регіоні, а й сприяють поширенню у цій місцевості інноваційно-інвестиційної діяльності. Бізнес-інкубатори мають сприяти розвитку високотехнологічних галузей національного господарства. Таке явище робить актуальними дослідження бізнес-інкубаторів із погляду їх інноваційно-інвестиційної ролі в розвитку умовно-депресивних регіонів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій за напрямом [1–9] дає змогу визнати наявність глибоких напрацювань. У цих та інших роботах розглянуто проблеми, види та особливості створення бізнес-інкубаторів в Україні; здійснено аналіз закордонного досвіду бізнес-інкубування; звернено увагу на необхідність та важливість створення таких об'єктів для підтримки малого бізнесу та зменшення безробіття в депресивних регіонах, а також на бізнес-інкубатори як важливий елемент інноваційної інфраструктури.

Незважаючи на суттєві напрацювання у цій сфері, проблеми створення бізнес-інкубаторів в Україні, їх форми та перспективи розвитку в сучасних умовах потребують подальших досліджень. Більш суттєву увагу слід приділити взаємозв'язку сучасних проблем

створення бізнес-інкубаторів, їх форм та перспектив розвитку, тому що саме еволюція таких форм є шляхом вирішення відповідних проблем, як і наявність останніх спричинює еволюцію форм бізнес-інкубаторів, виводячи перспективні екземпляри на перший план наукових інтересів.

Постановка завдання. Метою дослідження є уточнення проблем і перспектив розвитку бізнес-інкубаторів в Україні в сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Концепція формування бізнес-інкубаторів прийшла в Україну з-за кордону і полягала у створенні додаткових робочих місць, особливо у депресивних регіонах, у секторі малого бізнесу за сучасними і перспективними видами діяльності шляхом надання офісних, складських та інших приміщень в оренду за дуже низькою ціною (або безкоштовно) новоутвореним суб'єктам малого бізнесу. Передбачалося також надання офісної техніки та інших комунікацій для ефективної офісної діяльності (наприклад, мережі Інтернет, телефонного зв'язку). Планувалося, що суб'єкти малого бізнесу під час створення перспективного інноваційного венчурного бізнесу перші роки користуються майже безкоштовно такими активами, а згодом, через один-п'ять років, коли починають отримувати прибутки, покидають стіни бізнес-інкубатора і поринають у стихію бурхливого бізнесу вже окріпими суб'єктами господарювання. Пізніше концепція бізнес-інкубаторів стала передбачати надання підтримки підприємцям додатково ще й у вигляді різноманітних адміністративно-консультаційних послуг: бухгалтерських, юридичних, консалтингових тощо. Однак це ще більше збільшило вартість відповідної підтримки.

Розглядаючи концепцію формування бізнес-інкубаторів та її зміни в часі, слід звернутися до трактування досліджуваного поняття. Більшість сучасних визначень поняття «бізнес-інкубатор» в останніх дослідженнях та інших джерелах інформації (табл. 1) близька до класичної концепції. Так, наприклад, визначення за авторством Кабінету Міністрів України [1] на 100% відповідає первісному розумінню сутності досліджуваного явища. Водночас можна відзначити тенденцію до певної зміни відповідної концепції [2, с. 149], коли у тлумаченні стали відображатися сучасні реалії організації бізнес-інкубаторів на базі університетів та інших науково-дослідних установ. До того ж при цьому не уточняється характер допомоги суб'єктам малого бізнесу.

Іншою характерною рисою сучасних тлумачень досліджуваного поняття є акцентування уваги на різних консультаційних послугах як допомогі малому бізнесу, виводячи на другий план підтримку у формі надання суб'єктам малого підприємництва у користування корисних активів, які так конче їм потрібні на початковому етапі.

Зацікавленими сторонами у створенні бізнес-інкубаторів є:

- 1) державні органи влади національного рівня;
- 2) місцеві органи державної влади;
- 3) компанії та промислові підприємства;
- 4) навчальні заклади та наукові організації.

Державні органи влади національного рівня можуть приймати участь у створенні бізнес-інкубаторів, маючи на меті підтримку окремих інноваційних і прогресивних проєктів, однак, на жаль, наявність великої

кількості інших важливих справ та необхідність витрачання великої кількості адміністративних зусиль на практиці зводять майже до нуля відповідну практику.

У створенні бізнес-інкубаторів мають зацікавленість регіональні (місцеві) органи влади як засобу інтенсифікації інноваційно-інвестиційної діяльності у своїх регіонах та створення там додаткових робочих місць.

У разі створення бізнес-інкубаторів за участю державних органів влади, як правило, такі заходи є некомерційними, що вимагає фінансування із місцевих або державного бюджету на безповоротній основі. Держава не отримує прямого прибутку від реалізації таких проєктів (скоріше несе збитки), однак у майбутньому очікується збільшення робочих місць і податкових надходжень.

Під час створення бізнес-інкубаторів за участю компаній та підприємств передбачається комерційний характер реалізації таких проєктів. У разі успішності інвестиційних проєктів, які реалізовувалися на базі таких бізнес-інкубаторів, компанії і підприємства – їх організатори – планують брати найактивнішу участь у відповідних прибутках. Тому і витрати на функціонування цих бізнес-інкубаторів планується покривати за рахунок прибуткових інвестиційних проєктів, що реалізуються за їх допомогою.

Навчальні заклади та наукові організації, створюючи бізнес-інкубатори, передусім переслідують власні цілі за основною своєю діяльністю, до того ж їхні реальні економічні можливості підтримки суб'єктів малого бізнесу не є суттєвими, тому здебільшого відповідна підтримка має інформаційно-консультаційний характер. За участю таких бізнес-інкубаторів можуть реалізовуватися різноманітні соціальні, гуманітарні, природоохоронні та інші проєкти некомерційного та (або) комерційного характеру.

В останні роки є відомості щодо створення та роботи бізнес-інкубаторів в Україні. При цьому простежується концентрація їх у м. Київ, Харків, Одеса – регіонах, що не можна назвати депресивними, скоріш навпаки, де завжди проблема безробіття не була відносно гострою. Досліджуваний вид підтримки малого бізнесу поки що в нашій країні не набув широко поширення, особливо в депресивних регіонах, унаслідок наявності суттєвих проблем, які ми спробуємо визначити.

Слід зауважити, що створення та забезпечення роботи бізнес-інкубатора, який дійсно відповідає своїй історично первісній концепції, у сучасних умовах в Україні є досить коштовним заходом підтримки малого бізнесу. Наприклад, тільки опалення офісних приміщень є суттєвим фінансовим тягарем для багатьох вітчизняних суб'єктів господарювання, які вже не перший рік здійснюють свою діяльність. Потреба в значних обсягах фінансування є основною болючою проблемою створення та забезпечення роботи бізнес-інкубаторів у депресивних регіонах України. Тому відповідні елементи інфраструктури створюються в сучасних обставинах за умов підтримки регіональних органів державної влади або в регіонах, де місцеві бюджети можуть собі дозволити таку розкіш, або такі бізнес-інкубатори є умовними і не відповідають істинній концепції, або вони створюються за грантові кошти.

Діяльність умовних бізнес-інкубаторів, які у цілому працюють лише на папері або створені для освоєння грантових коштів, – це додаткова тема дослідження.

Таблиця 1. Визначення поняття «бізнес-інкубатор»

Автор	Тлумачення	Джерело	Рік
Кабінет Міністрів України	Бізнес-інкубатор – організація, яка надає на певних умовах і на певний час спеціально обладнані приміщення та інше майно суб'єктам малого та середнього підприємництва, що розпочинають свою діяльність, для сприяння у набутті ними фінансової самостійності.	[1]	2009
Національна асоціація бізнес-інкубації США	Бізнес-інкубатори – це організації, які покликані сприяти розвитку підприємства на початковому етапі їхнього розвитку шляхом надання їм консультативної та ресурсної підтримки	[4]	-
Європейська Комісія	Бізнес-інкубатор – місце, де тільки що створені фірми зосереджені на обмеженому просторі. Його метою є збільшення ймовірності росту і виживання цих фірм шляхом надання їм будинку зі стандартним устаткуванням (телефакс, комп'ютерне устаткування і т. д.), адміністративної підтримки і набору послуг. Головний акцент робиться на місцевий розвиток і створення робочих місць. Технологічна орієнтація зазвичай несуттєва.	[6]	-
О. Микитюк	Бізнес-інкубатор в Україні – це господарська одиниця, зорієнтована на підтримку новостворених підприємств шляхом надання необхідних виробничих офісних та інших площ для ведення господарської діяльності, офісного обслуговування і послуг, необхідних у веденні бізнесу (консультації з економічних, фінансових, юридичних, організаційних і технічних питань), а також допомогу в підборі кваліфікованих працівників.	[7]	2005
С.М. Гончаров, Н.Б. Кушнір	Інкубатори – центри розвитку бізнесу та підприємництва, регіональні технологічні та інноваційні центри при університетах та інших вишах, науково-дослідних організаціях, що допомагають новостворюваним організаціям інноваційного бізнесу на стадіях започаткування і становлення.	[2, с. 149]	2009
Ю.В. Ковбасюк, В.П. Троциньський, Ю.П. Сурмін	Бізнес-інкубатор (Б.-і.) являє собою структуру, що надає приміщення, обладнання, устаткування, інформаційно-комунікаційні послуги на пільгових умовах та на визначений термін малим підприємствам для підтримки підприємницької діяльності на етапі їх становлення. Головними цілями і, відповідно, функціональними послугами Б.-і. є: сприяння розробленню конкурентоспроможної продукції з використанням новітніх технологій, створення нових робочих місць, задіяння промислових потужностей, лабораторних, офісних та складських приміщень, що не використовуються; залучення інвестицій для реалізації інноваційних проектів підприємств – учасників Б.-і.; надання консультативних послуг із питань інноваційного менеджменту, розроблення бізнес-планів, фінансових, юридичних та ін. Після досягнення певного рівня свого розвитку підприємства залишають Б.-і.	[9, с. 65]	2010
А.Б. Немченко, Т.Б. Немченко	Бізнес-інкубатор – це один із варіантів поряд із «науковими центрами» і «бізнес-центрами» тих організаційних форм взаємодії науки і підприємництва, що являє собою складний багатофункціональний комплекс, який забезпечує, поряд з іншим, сприятливі умови для ефективної діяльності новостворених малих інноваційних фірм, які реалізують цікаві наукові ідеї. Бізнес-інкубатори є необхідним елементом виживання і успішної діяльності малих інноваційних структур, тому що вони надають численні інноваційні послуги, до яких, зокрема, належать: оренда приміщень; прокат наукового і технологічного устаткування на певний період; консультації з економічних та юридичних питань; фінансові послуги; експертиза інноваційних проектів (науково-технічна, екологічна, комерційна); інформаційне та рекламне забезпечення тощо.	[5]	2010
Л.Т. Шевчук	Бізнес-інкубатор – це спеціалізована організація, яка надає комплекс послуг (бухгалтерських, юридичних, консалтингових, інформаційних, орендних, адміністративно-технічних) суб'єктам підприємницької діяльності на сприятливих умовах для їх адаптації до ринкового середовища.	[8]	2013
Н.В. Багашова	Бізнес-інкубатором є організація або міні-підприємство, що надає комплекс бухгалтерських, юридичних, консалтингових, інформаційних, орендних, адміністративно-технічних послуг підприємницьким суб'єктам, що створюються на сприятливих умовах, для адаптації їх до умов ринку.	[3, с. 60]	2015

Такі структури викривляють статистику, однак не надають ефективної підтримки розвитку малого бізнесу, внаслідок чого всі бізнес-інкубатори в Україні можна поділити на ефективні та неефективні (тобто паперові або умовні). На жаль, відсоток ефективних бізнес-інкубаторів може не перевищувати розміру 15% у загальній їх кількості.

Іншим бар'єром бізнес-інкубування високотехнологічного венчурного бізнесу є необхідність створення і підтримки діяльності організації, яка буде надавати

підприємцям активи, контролювати цільове їх використання, здійснювати вибір претендентів тощо. Якщо першою зацікавленою особою діяльності бізнес-інкубаторів у регіонах є місцеві органи влади, то для останніх із метою створення повноцінного бізнес-інкубатора слід створювати комунальне підприємство планово-збиткове та фінансувати кожного року його діяльність. Відповідні організаційні перешкоди на додаток до матеріальних зводять майже до нуля участь місцевих органів державної влади у створенні бізнес-інкубаторів.

Як правило, такі бізнес-інкубатори утворюються в Україні на базі діючих установ та організацій: університетів, торгово-промислових палат тощо. При цьому такі установи мають власні цілі та створення бізнес-інкубаторів на своїй основі використовують для їх досягнення. Наприклад, університети, створюючи бізнес-інкубатори, мають на меті таке: отримання грантів; використання їх як базу виробничої практики студентів; реклама та імідж; поліпшення працевлаштування власних студентів; налагодження зв'язків із представниками бізнесу; просування власних освітніх послуг у середовищі малого бізнесу тощо. Таких завдань та цілей може бути більше, не винятком є також вплив місцевих органів влади для поліпшення власної звітності, та важливо те, що власні цілі завжди попереду істинної історичної сутності бізнес-інкубування.

Неможливість створення ідеальних умов для розвитку досліджуваного явища в Україні призводить до необхідності пошуку компромісу, коли чимось треба жертвувати, але досягати цілей хоча б у певному відсотку. Такий компроміс досягається за умов створення бізнес-інкубаторів на базі навчальних закладів. На жаль, університети та інші навчальні заклади при цьому мають об'єктивні обмеження: опалювальні офісні приміщення, офісна техніка, та інші активи об'єктивно обмежені, не кажучи про складські та виробничі; державна форма власності робить проблематичним передачу активів у користування суб'єктам малого бізнесу; існує проблема об'єктивного вибору суб'єктів, яким надається підтримка (навчальні заклади в першу чергу підтримують власних студентів).

За відсутності грантової підтримки наявність матеріальних та організаційних обмежень переводить концепцію бізнес-інкубаторів переважно у площину теорії та недосяжної мети, а на практиці «паперові» форми бізнес-інкубаторів створюються для реклами, іміджу, звітності, надання консультативно-інформаційних послуг. Останні форми бізнес-інкубаторів, коли вони створюються лише для консультативної підтримки, ми розглядаємо як «умовні», оскільки невідомим є корисний ефект для малого бізнесу. Умовні бізнес-інкубатори в тому числі створюються на базі навчальних закладів.

На жаль, «умовні» бізнес-інкубатори спотворюють статистику, коли стає незрозумілою кількість цих об'єктів, що належать до класичної концепції та реально надають суттєву підтримку бізнесу. Своєю чергою, спотворення такої статистики робить проблематичним аналіз впливу цих об'єктів на результати інноваційно-інвестиційної діяльності суб'єктів малого бізнесу. З огляду на це, стає зрозумілим, що в Україні кількість бізнес-інкубаторів класичної концепції дуже низька та значно нижче кількості «умовних».

Позитивним боком антагонізму мети й обмежень є поява саме гібридної форми бізнес-інкубаторів, яка змогла пристосуватися до наявних умов і показала свою живучість. Удосконалення цих гібридних форм насправді може бути шляхом прогресу, і саме у цьому криються перспективи розвитку бізнес-інкубування в Україні. Ми розглядаємо гібридні форми бізнес-інкубування як відхід від класичної концепції їх створення. Такі форми, як правило, формуються на основі компромісів, власне, здатність до цих компромісів і пристосування в майбутньому зробить їх перспективними та ефективними.

Спробуємо уточнити різні варіанти гібридної форми бізнес-інкубаторів.

Якщо в сучасних умовах в Україні болочим питанням стає опалення приміщень, то напрямом протидії цій проблемі є формування віртуальних офісів, які працюють на базі дата-центрів. Місцеві державні органи влади можуть сприяти безкоштовному наданню послуг дата-центрів місцевим новостворюваним високотехнологічним суб'єктам малого бізнесу. Концепція віртуального офісу полягає у розміщенні персональних комп'ютерів (отже, й окремих робочих місць) у домашніх або мобільних умовах, коли користувач може знаходитися будь-де, де є доступ до мережі Інтернет. Водночас контрагенти контактують із суб'єктом господарювання через Web-портал (сайт), який, власне, і представляє такого суб'єкта в Мережі. Відповідний Web-портал (сайт) стає інструментом взаємодії із зовнішнім середовищем, а також упорядковує як зовнішні, так і внутрішні інформаційні потоки суб'єкта господарювання. Своєю чергою, робота такого порталу ґрунтується на базі певного серверу або дата-центру. На останньому також зберігаються бази даних та користувацькі програми, що необхідні для роботи суб'єкта господарювання.

Перехід багатьох видів діяльності в електронну площину зробив перспективним використання віртуальних офісів, що, своєю чергою, підвищило попит на послуги дата-центрів. У світі та в Україні є тенденція до збільшення потужностей дата-центрів, які надають свої послуги на правах оренди багатьом користувачам. Підприємства-гіганти створюють власні дата-центри, тоді як суб'єктам малого бізнесу це не під силу. За таких умов створення гібридних форм бізнес-інкубаторів, які надають новостворюваним високотехнологічним підприємцям можливості безкоштовного або дешевого віртуального офісу, є перспективним напрямом державної підтримки високотехнологічного венчурного бізнесу.

Іншою гібридною формою створення бізнес-інкубатора є компромісне поєднання з навчальним закладом або комунальним підприємством. Регіональні органи влади з місцевих бюджетів фінансують певні види навчальних закладів, а також комунальні підприємства, що, як правило, є планово-збитковими. Такі заклади можуть мати невикористані площі та інші активи, які можна використовувати для діяльності бізнес-інкубаторів. Об'єктивно такі активи мають дуже обмежений характер, що буде зумовлювати необхідність тендерів та вибору найбільш прогресивних і високотехнологічних видів бізнесу для певного регіону.

Комбінований бізнес-інкубатор як гібридна його форма передбачає поєднання можливостей зі створення віртуального офісу та компромісу з навчальними закладами та (або) комунальними підприємствами. Така форма передбачає використання сучасних ІТ-технологій та компромісу між цілями навчальних закладів (або комунальних підприємств) та метою підтримки венчурного високотехнологічного перспективного інноваційного бізнесу в регіоні. Необхідність досягнення компромісів зумовлює меншу ефективність у підтримці венчурного бізнесу порівняно з бізнес-інкубаторами класичної концепції.

Враховуючи сучасні тенденції еволюціонування форм бізнес-інкубаторів, нами пропонується таке

визначення досліджуваного поняття: бізнес-інкубатор – це явище, що має ознаки цілеспрямованої системи та (або) підсистеми, метою діяльності якої є сприяння залученню та використанню матеріальних і нематеріальних ресурсів новостворюваними суб'єктами малого та середнього бізнесу на початкових етапах їх становлення за умовами, що є більш вигідними порівняно з ринковими.

Під час створення в регіонах бізнес-інкубаторів останні слід розглядати передусім як інфраструктуру інтенсифікації інноваційно-інвестиційної діяльності, тому це лише частковий захід, який має здійснюватися комплексно і системно на додаток до інших заходів стимулювання інноваційно-інвестиційної діяльності в регіоні. У такому сенсі слід урахувати, що створення малого бізнесу (як і іншого) пов'язане з реалізацією інвестиційних проектів, у результаті яких держава отримує ефект у вигляді податкових надходжень. Для місцевого бюджету збільшення буде мати місце за прибутковим податком із громадян. Саме частина таких надходжень, яка буде отримана в майбутньому, може бути спрямована на підтримку реалізації таких проектів. Більш детально організаційно-методичні основи підтримки державою інноваційних проектів викладено у [10]. На жаль, надати підтримку абсолютно всім інвестиційним проектам та всім новостворюваним суб'єктам малого бізнесу неможливо, тому доцільно зосереджуватися на перспективних інноваційних і високотехнологічних.

Обсяг додаткових податкових надходжень до місцевого бюджету за прибутковим податком із громадян є прямо пропорційним кількості додатково створених робочих місць та мінімальній заробітній платі.

Висновки з проведеного дослідження. Запропоновано поділяти існуючі бізнес-інкубатори в Україні на класичні, гібридні (у тому числі комбіновані) та умовні. Останні надають переважно консультативну підтримку, позитивний ефект від якої для малого бізнесу точно невідомий.

Основними проблемами бізнес-інкубування в Україні визначено матеріальні (брак коштів) та організаційні. Наявність матеріальних та організаційних перешкод зумовлює слабку поширеність реального класичного бізнес-інкубування в Україні як засобу державної підтримки венчурного бізнесу в депресивних регіонах.

Перспективним напрямом відповідної підтримки є створення і розвиток гібридних та комбінованих форм бізнес-інкубаторів, які ґрунтуються на принципах компромісу і пристосування, а також активного використання ІТ-технологій. Такі форми в сучасних умовах більш пристосовані протидіяти матеріально-організаційним перешкодам, однак уступають в ефективності підтримки венчурного бізнесу бізнес-інкубаторам класичної концепції.

При цьому умовні не розглядаються як перспективні. Шкода умовних бізнес-інкубаторів полягає у спотворенні статистики, коли в загальній їх кількості невідомою є кількість об'єктів, що належать до класичної концепції бізнес-інкубування та реально надають суттєву підтримку малому бізнесу.

Еволюція форм і видів бізнес-інкубаторів зумовлює можливість трансформації самого поняття «бізнес-інкубатор», ураховуючи нематеріальний характер допомоги суб'єктам малого та середнього бізнесу, зростання цінності нематеріальних ресурсів у сучасних умовах, а також доцільність організації бізнес-інкубаторів на базі вже діючих організацій, установ та підприємств.

Створення бізнес-інкубаторів слід розглядати як один із багатьох заходів комплексної та системної державної підтримки інноваційно-інвестиційної діяльності в регіонах країни. Важливим фінансовим джерелом відповідної підтримки можна розглядати збільшення податкових надходжень унаслідок реалізації інноваційно-інвестиційних проектів.

Перспективою подальших досліджень за напрямом є розроблення організаційно-економічних механізмів інтенсифікації створення бізнес-інкубаторів у сучасних умовах господарювання.

1. *Постанова Кабінету міністрів України № 510 від 21 травня 2009 р. «Про затвердження Порядку реєстрації організацій, діяльність яких спрямована на задоволення потреб суб'єктів малого та середнього підприємництва».*

2. *Гончаров С.М. Глумачний словник економіста; за ред. проф. С.М. Гончарова. К.: Центр учбової літератури, 2009. 264 с.*

3. *Багашова Н.В. Бізнес-інкубатори: світовий і вітчизняний досвід створення й функціонування. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2015. Вип. 11. Ч. 1. С. 60–63.*

4. *The National Business Incubation Association (NBIA) (Officialsite). URL: <http://www.nbia.org>.*

5. *Немченко А.Б., Немченко Т.Б. Бізнес-інкубатори у сфері сучасної державної підтримки розвитку регіональної інноваційної інфраструктури. Наукові праці КНТУ. Економічні науки. 2010. Вип. 17. URL: http://www.kntu.kr.ua/doc/zb_17_ekon/stat_17/06.pdf.*

6. *Якушев О.В. Регіональні аспекти розвитку бізнес-інкубаторів в Україні. Економіка і організація управління. 2016. № 2(22). С. 116–125.*

7. *Микитюк О. Бізнес-інкубатори в системі фінансової підтримки малого підприємництва. Світ фінансів. 2005. Вип. 2(3). С. 160–164.*

8. *Шевчук Л.Т., Колодійчук А.В. Світовий і вітчизняний досвід створення і функціонування бізнес-інкубаторів. Регіональна економіка. 2013. № 1. С. 178–184.*

9. *Енциклопедичний словник з державного управління / уклад.: Ю.П. Сурмін, В.Д. Бакуменко, А.М. Михненко та ін.; за ред. Ю.В. Ковбасюка, В.П. Троїцького, Ю.П. Сурміна. К.: НАДУ, 2010. 820 с.*

10. *Моргачов І.В. Удосконалення державної інноваційної політики розвитку науково-технічних систем: монографія. Луганськ: Ноулідж, 2014. 388 с.*